

Pirkanmaan hyvinvointialue
PL 272, 33101 Tampere
pirha.fi

17.9.2024

Monipalveluvaliokunnan kommentit lasten- ja nuorisopsykiatrian sekä mielenterveys- ja päihdepalveluiden selvitysluonnokseen

Monipalveluvaliokunta kiittää selvitystyöryhmää ansiokkaasta ja kattavasta selvityksestä sekä toimenpide-ehdotuksista vuosille 2024–2026. Valiokunta arvostaa, että selvitystyöryhmän puheenjohtaja ja projektipäällikkö tulivat esittelemään selvitystyötä valiokunnan kokoukseen.

Monipalveluvaliokunta toteaa, että on tärkeitä puhua lasten ja nuorten sekä mielenterveys- että päihdepalveluista. Koulutusta ja asennemuutosta henkilöstön keskuudessa tarvitaan. Avoin ja selkeä viestintä on tärkeää. Valiokunta toteaa, että selvitystyössä on hyvin huomioitu digitalisaation mahdollisuudet ja ne nähdään sopivassa roolissa.

Monipalveluvaliokunta on käsitellyt neurokirjon ja autismin piirteisiin liittyviä kysymyksiä kattavasti niin lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden kuin lastensuojelun järjestämisen mietinnöissä. Monipalveluvaliokunta on todennut, että palvelujärjestelmä ei toimi tällä hetkellä näiden lasten ja nuorten sekä perheiden kannalta. Haluamme kiinnittää muutamiin selvitystyössä oleviin asioihin:

1. Valiokunta ehdottaa, että selvitystyöhön lisätään neutraali maininta siitä, että hyvinvointialueen palvelurakenteen mielenterveyspalveluissa hoidetaan monia erilaisia asioita, jotka eivät itsessään ole mielenterveys sairauksia. Tällaiset henkilöt ja heidän perheensä tarvitsevat ennen kaikkea toimivaa tukea. Tähän tarpeeseen tulee vastata.
2. Selvitystyössä olisi hyvä huomioida THL:n uutinen elokuun 2024 lopulta, jossa todetaan, että *”Opiskeluhoitopalvelujen tehtävä on tarjota varhaista tukea ja ehkäistä ongelmia. Muiden palvelujen puuttuessa niistä on kuitenkin muodostunut lasten ja nuorten perustason mielenterveyspalvelu eikä ehkäisevälle työlle jää aikaa”*. (THL:n ylilääkäri Marke Hietanen-Peltola, 29.8.2024)

3. Kouluterveydenhuolto mainitaan alkukartoitusten tekijänä ja matalan kynnyksen apuna:
”Kouluterveydenhuollossa tehdään ADHD-alkukartoituksia ja tarjotaan varhaista tukea ja tietoutta keskittymiseen ja tarkkaavaisuuteen liittyvistä haasteista oppilaille ja perheille.“
(luonnos kohta 4.3.2.1)“
- Valiokunta kysyy kuinka tuen ja tietouden antaminen käytännössä tapahtuu?
Onko kouluterveydenhuollolla tähän realistisia resursseja?
4. “Mikäli lapsen lievä tai keskivaikea oireilu liittyy pääosin perheen heikentyneisiin voimavaroihin ensisijaisesti on harkittava perheen ohjaamista muiden palveluiden piiriin (lapsiperheiden sosiaalipalvelut, lastensuojelu, aikuisten mielenterveys- ja päihdepalvelut).” (luonnos, liite I s. 249)
- Valiokunta kysyy kuinka tämä osoitetaan? Miten perustellaan kumpaa pitää ensin hoitaa? Perheen voimavarat voivat heikentyä myös tai nimenomaan lapsen oireilun vuoksi. Tämä näyttäisi olevan palvelujärjestelmässä paljon tarkastelua ja uudenlaisia johtopäätöksiäkin vaativa asia.

Lopuksi valiokunta haluaa kiinnittää huomiota koulujen rehtorien, luokanopettajien ja ryhmäohjaajien sekä sairaalapalveluiden yhteistyöhön yksittäisten lasten ja nuorten tilanteissa. Hoidon ja tuen jatkuvuuden kannalta yhteistyön ajantasaisella toimivuudella on suuri merkitys. Hyvinvointialueen toimijoilla on tässä yhteistyössä ja tietojen vaihdossa myös tärkeä merkitys.

Monipalveluvaliokunnan puolesta 17.9.2024

Markku Virkamäki, puheenjohtaja

Mauri Jussila, 1. varapuheenjohtaja

Mervi Veijola, 2. varapuheenjohtaja